

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ**

Макулдашылды
ЗЭУнун Окумуштуулар
кенешинин № 3 протоколу

«12» 10 2021 ж.



БЕКІРЕМІН
ЗЭУнун ректору

М.Е. Дарбанов
2021 ж.

**ЗАМАНБАП ЭЛ АРАЛЫК
УНИВЕРСИТЕТТИН**

№4

БЮЛЛЕТЕНИ

**СТУДЕНТТЕРДИН БИЛИМИН ТЕКШЕРҮҮНҮН
МОДУЛДУК-РЕЙТИНГДИК СИСТЕМАСЫ
ЖӨНҮНДӨ**

ЖОБО

Жалал-Абад – 2021

№____-жыйынында кабыл алынган жана Ош МУнун ректорунун 2021-жылдын «__»_____№_____ менен бекитилген.

Жободо окуу процессин уюштуруу, студенттердин билимин текшерүүнүн модулдук-рейтингдик системасы, учурдагы текшерүүнү уюштуруунун тартиби, семестрдик текшерүүнү уюштуруу, студенттердин дисциплина боюнча семестр, окуу жылы жана жалпы окуу мөөнөтү ичинде рейтингдерин аныктоо, окутуунун модулдук-рейтингдик системасын «Е-билим» информациялык системасынын каражаттары менен уюштуруу, дисциплинанын технологиялык картасын түзүү каралган.

**Студенттердин билимин текшерүүнүн
модулдук-рейтингдик системасы жөнүндө
ЖОБО**

Бул жобо Кыргыз Республикасынын билим, илим жана жаштар саясаты министрлиги тарабынан сунушталган «Студенттердин билимин текшерүүнүн рейтингдик системасынын типтүү жобосуна» (Нормативнометодическое обеспечение работы кафедры вуза. Бишкек, 2006) ылайык түзүлдү.

Рейтинг – студенттин билим деңгээлин (жетишүүсүн) баалоонун жекече сандык көрсөткүчү.

Текшерүү – коюлган маселелердин системалуу аткарылышынын деңгээлин аныктоону ишке ашыруу.

Билимди баалоонун рейтингдик системасы – студенттердин билим деңгээлин аныктаган жекече сандык көрсөткүчтү аныктоочу каражаттардын жыйындысы.

Модуль – окуу дисциплинасынын логикалык жыйынтыкталган блогу.

СӨАИ – студенттердин өз алдынча иштери.

СОИИ - студенттердин окуу-изилдөө иштери.

СИИИ - студенттердин илимий-изилдөө иштери.

1. Жалпы жобо

1.1. Студенттердин билимин баалоонун рейтингдик системасы эки негизги жобо менен мүнөздөлөт:

- дисциплиналар кандайдыр логикалык жыйынтыкка ээ болгондой өзүнчө блокторго бөлүнүп окутулат;
- студенттердин билимин текшерүү анын комплекстүү рейтинги менен бааланат.

1.2. Студенттердин ЖОЖдо окуган мезгилиндеги билим деңгээлдерин текшерүүдө рейтингдик системаны колдонуу, аларды жогорку деңгээлдеги адис катары тарбиялоого чоң өбөлгө түзүп, төмөнкү маселелерди ийгиликтүү чечүүгө шарт түзөт:

- студенттердин семестр ичинде активдүү жана бир калыпта иштөөсү;
 - студенттердин өз алдынча иштеринин эффективдүүлүгүн кеңейтүү, тереңдетүү жана жогорулатуу;
 - студенттердин билим деңгээлинин жана профессионалдуулук даярдыгы боюнча так жана объективдүү баа алуу;
 - окуу процессин уюштуруунун сессиясыз графигине өтүүгө жетишүү.
- 1.3. Рейтингдик текшерүүнүн негизги принциптери төмөнкүлөрдөн турат:

- окутуунун ар бир этабында студенттин билим деңгээлин тынымсыз текшерүү;
- билим деңгээлди текшерүүнүн ар бир этаптагы жыйынтыгын кийинки этаптардагы жыйынтыктар менен жалпылоо, дисциплина боюнча рейтингди аныктоо, семестр, окуу жылы жана жалпы окуу мөөнөтү ичиндеги студенттин суммардык жалпыланган рейтингин аныктоо;
- тайпа, адистик, курс боюнча студенттердин рейтингин аныктоо; - дисциплиналар боюнча рейтингди аныктаган баллдарды кадимки баалоонун системасына которуу мүмкүнчүлүгү.

1.4. Билимди текшерүү үч деңгээлден турат:

1-деңгээл – учурдагы текшерүү;

2-деңгээл – аралык “семестрдик” текшерүү;

3-деггээл – мамлекеттик аттестациянын жыйынтыгы.

1.5. Окуу процессин уюштуруу «*Е-билим*» информациялык системасы менен жүргүзүлөт.

2. Окуу процессин уюштуруу

2.1. Окуу программалары ар бир семестрде модулдар деп аталган бир канча сандагы модулдарга бөлүнөт. Модулдар дисциплинанын программасынын логикалык жыйынтыкка ээ болгон бөлүгү болот да, текшерүүнү талап кылган билимдердин жана көндүмдөрдүн комплекси болуп эсептелет.

2.2. Семестр ичинде билим деңгээлди текшерүү модулдар аркылуу жүргүзүлөт.

2.3. Семестрдеги модулдардын саны аудиториялык сааттардын көлөмүнө жараша аныкталат:

Семестрдеги аудиториялык сааттардын саны	Модулдардын саны
36 саатка чейин	1
37 ден 72 саатка чейин	2
73 төн жогору болсо	3

2.4. Жумушчу программадагы модулдардын санына жараша дисциплинанын технологиялык картасы түзүлүп, анда лекциялык, практикалык сабактарга, СӨАИ ж.б. сабактын формаларына тиешелүү сааттардын, баллдардын көлөмү көрсөтүлөт

3. Студенттердин билимин текшерүү

3.1. Билимди текшерүү окуу жыл ичинде жүргүзүлөт.

3.2. Текшерүүнү жүргүзүүнүн бардык формаларында студенттердин билимдерин баалоо 100 баллдык система менен аныкталат.

3.3. Учурдагы студенттин билимин текшерүүнүн формасы кафедра тарабынан белгиленет. Учурдагы текшерүүнүн тесттик, билеттик, контролдук иш, семинарлар, коллоквиумдар, долбоорлордун бет ачары, үй тапшырмасы, лабораториялык иштердин отчеттору, эсеп-графикалык иштер, рефераттар, кошумча суроолор, аңгемелешүү, ж.б. формалары болушу мүмкүн. Текшерүүнүн компьютердик жана бланкалык тесттик формалары максатка ылайыктуу болот.

3.4. Студент модулдун материалдарын өздөштүрүп бүткөндөн кийин билимин баалоо жүргүзүлүп, тиешелүү балл менен бааланат.

3.5. Семестрдеги ар бир дисциплина 100 балл менен бааланат. Баллдарды модулдарга бөлүштүрүү материалдын маанилүүлүгүнө жараша технологиялык карта аркылуу ишке ашырылат. Жалпы балл

(100) модулдарга жана сабактардын түрлөрүнө (лк., пр., сем., лб.) бөлүштүрүлөт.

3.6. Балдар окуу пландагы сабактардын ар бир түрүнө (жекече сабактар менен бирге) бөлүнгөн сааттардын көлөмүнө пропорционалдуу тартипте бөлүштүрүлөт.

3.7. Практикалык, семинардык, лабораториялык сабактарга бөлүнгөн модулдун балдары үй тапшырманы, СӨАИ, эсеп-графикалык маселелерди эске алуу менен бирдей бөлүштүрүлөт. Ар бир сабак боюнча эң жогорку балл «жакшы» жана «эң жакшы» билимдерин, активдүүлүгүн көрсөтө алган студенттерге гана коюлат.

3.8. Кафедранын чечими менен кошумча кызыктыруучу балдар киргизилиши мүмкүн: СОИИ үчүн, реферат даярдоого, окуу дисциплинасы боюнча реферативдик докладга - 3 баллга чейин; СИИИ үчүн, илимий докладка; олимпиададагы жакшы жыйынтыгы, жарыкка чыккан эмгектерине - 5 баллга чейин коюлат.

3.9. Курстук иштер жана долбоорлор, өндүрүштүк практикалар өз алдынча окулуучу дисциплина катары эсептелип, дифференциалдык зачет коюлуп балдар менен бааланат.

3.10. Тематикалык модулду балл менен баалоодо, модул кабыл алынгандыгын тастыктоочу минималдык баллдардын саны (пороговый) аныкталышы зарыл.

3.11. Сабактарды калтырган жана калтырган сабактарын кайра тапшырбаган, тапшырмаларды, СӨАИ, эсеп-графикалык маселелерди ж.б. аткарбаган студенттин тиешелүү түрдө баллы азайтылат.

3.12. Лабораториялык, эсеп-графикалык маселелерди жана практикалык, семинардык сабактардын тапшырмаларын мөөнөтүнөн кеч калып тапшыргандарга ар бир тапшырманын баллы 50%га чейин кемитилет.

4. Учурдагы текшерүүнү уюштуруунун тартиби

4.1. Учурдагы текшерүү дисциплинанын жумушчу программасына ылайык, деканат тарабынан түзүлгөн графиктин негизинде модулдарды тапшыруу жолу менен ишке ашырылат.

4.2. Учурдагы текшерүү: сабак учурларында, окутуучуга модул кабыл алганга жана студенттердин өз алдынча иштөөсүнө бөлүнгөн сааттардын негизинде кафедра тарабынан түзүлгөн график боюнча жүргүзүлөт.

4.3. Лабораториялык жана практикалык сабактар боюнча рейтингдик текшерүү түздөн-түз аталган сабактарда жүргүзүлүп, текшерүүнүн жыйынтыгы тайпалык журналга белгиленип, аттестациянын жыйынтыгы боюнча маалымат лекторго билдирилет.

4.4. Лекциялык материал боюнча текшерүүнү лектор жүргүзөт. Кафедранын (лектордун) чечиминин негизинде лекциялык материалдар

боюнча текшерүүгө лабораториялык, практикалык жана семинардык сабактарды өткөн окутуучулар катыштырылат.

4.5. Учурдагы текшерүүгө себепсиз катышпаган студент нөл балл менен бааланып, ведомостко сабактардын башка түрлөрүндөгү жетишүүсү коюлат. Келбей калган күндөгү модулду кайра тапшырууга уруксат берилбейт. Жүйөлүү себеп менен тапшырылбай калган модуль факультеттин деканатынын уруксаты менен кошумча уюштурулат.

5. Семестрдик текшерүүнү өткөрүүнү уюштуруу

5.1. Окуу планындагы бардык дисциплиналардын жыйынтыктары эки категорияга бөлүнүп бааланат: зачет, экзамен.

5.2. Семестрдин акыркы жумасында (зачеттук жума) жыйынтыгы зачет менен аяктаган жана акыркы калган модуль (лекциялык материалдардын калган бөлүгү) уюштурулат. Ушул эле жумада курстук иштер жана долбоорлор тапшырылат.

5.3. Зачеттук жумада лабораториялык, практикалык, семинардык ж.б. сабактардын түрлөрү боюнча текшерүү жыйынтыкталып, лекторго маалымат берилет.

5.4. Эгерде студент семестр ичинде лекциялык материалдар боюнча бардык модульдарды тапшырган, ошондой эле лабораториялык, практикалык, семинардык сабактардан, эсеп-графикалык маселелер боюнча аттестациядан ийгиликтүү өтүп, алардын ар бири боюнча алган баллдарынын жыйынтыгы 51 баллдан кем болбогон студент автоматтык түрдө жыйынтык баасын же семестрге зачет алат.

5.5. Экзамен менен жыйынтыкталуучу дисциплиналар үчүн текшерүүнү уюштуруу деканат тарабынан түзүлгөн расписаниени негизинде семестрдик текшерүүнүн эки жумасында жүргүзүлөт.

5.6. Семестрдик текшерүүгө учурдагы текшерүүдөн карыз болгон студенттер сөзсүз катышат. Ошондой эле өзүнүн рейтингин көтөрүүнү каалаган студенттер да катышууга укуктуу.

5.7. Экзамен жана зачет менен жыйынтыкталган бардык дисциплиналар боюнча ведомостко студенттин билим деңгээлин аныктаган жыйынтык балл (51-100) коюлушу зарыл.

5.8. Дисциплина боюнча жыйынтык балл (Жбалл) төмөнкүдөй табылат: $Жбалл = У + Д + И$, мында $У = К1 + К2 + \dots$ - учурдагы ар түрдүү формадагы текшерүүлөр; Д – кошумча текшерүү (Дополнительный контроль), И – жыйынтыктоочу текшерүү (Итоговый контроль).

5.9. Дисциплина боюнча экзамендик жыйынтык баа ведомостко жана зачеттук китепчеге төмөнкү эрежеге ылайык коюлат:

30 баллдык система	Баллдар (Рейтинг)	Тамгалык система боюнча баа	GRA боюнча баалоонун цифралык эквиваленти	Традициялык система боюнча баа
26 - 30	87 – 100	A	4,0	Эң жакшы
24 - 25	80 – 86	B	3,33	Жакшы
22 - 23	74 – 79	C	3,0	
20 - 21	68 – 73	D	2,33	Канааттандыраарлык
18 - 19	61 – 67	E	2,0	
9 - 17	31 -60	FX	0	Канааттандыраарлык эмес
0 - 8	0 - 30	F	0	

5.10. Семестрдик текшерүүдө карызы бар студент ЖОЖдун сессия уюштуруу жөнүндөгү жобосунун негизинде кайра тапшырууга укуктуу.

5.11. Баллдарды топтоонун картасы

Баллдарды топтоонун картасы – сабактардын бардык түрлөрүндөгү ар бир тема жана ар бир учурдагы текшерүү боюнча канча балл (максималдуу) ала тургандыгы жөнүндө студенттерге маалымдала турган информация.

Студенттердин билим деңгээли модулдарда төмөнкүдөй бааланат. 1-модулда эки учурдагы текшерүү (УТ1, УТ2) жана бир аралыктагы текшерүү (АТ1) уюштурулат.

Ар бир текшерүү процессинде лекциялык материалдар (**Лек**) - 30 балл, (практикалык лабораториялык, семинардык) материалдар (**Лаб**) - 30 балл, студенттердин өз алдынча иштери (**СӨАИ**) үчүн берилген материалдар - 30 балл менен бааланат.

УТ1 текшерүүсү 4-жумада, ал эми УТ2 текшерүүсү 8-жумада уюштурулат, ал эми аралыктагы текшерүү дагы 8-жумада уюштурулат.

УТ1 деп 4-жумага чейин өтүлгөн лекциялык материалдарды өздөштүргөндүгү, аткарылган лабораториялык жана өз алдынча иштер боюнча баалоонун арифметикалык

орточосун алабыз:
$$УТ1 = \frac{Лек + Лаб + СӨАИ}{3}$$

УТ2 деп сабак башталгандан баштап 4-жумадан 8-жумага чейин өтүлгөн лекциялык материалдарды өздөштүргөндүгү, аткарылган лабораториялык жана өз алдынча иштер боюнча баалоонун арифметикалык орточосун алабыз:

$$УТ2 = \frac{Лек + Лаб + СӨАИ}{3}$$

Ведомостко жана журналга УТ1, УТ2 лердин жыйынтыктары коюлат.

8-жумда 1-модулдун материалдары боюнча 1-аралыктагы текшерүү уюштурулат (АТ1). Мында 1-модулда өтүлгөн лекциялык материалдарды өздөштүргөндүгү, аткарылган лабораториялык жана өз алдынча иштер боюнча баалоонун

арифметикалык орточосун алабыз: $AT1 = \frac{Лек + Лаб + С\theta AI}{3}$

1-модулда баалоо учурдагы текшерүүлөрдүн жана 1-аралыктагы текшерүүнүн арифметикалык орточосу менен аныкталат: $MI = \frac{UT1 + UT2 + AT1}{3}$.

2-модулдагы баалоо 1-модулдагы баалоо сыяктуу эле аткарылат.

Жыйынтыктоочу текшерүүдө семестрде ичинде өтүлгөн лекциялык материалдарды өздөштүргөндүгү, аткарылган лабораториялык жана өз алдынча иштер боюнча баалоонун арифметикалык орточосун алабыз:

$$ЖТ = \frac{Лек + Лаб + С\theta AI}{3}$$

5.12. Студенттердин билимдерин деңгээлдик тапшырмалар менен баалоо үчүн Блумдун таксономиясын колдонобуз (2-таблица).

2-таблица. Деңгээлдик тапшырмалар (Үлгү)

Деңгээлдер	Тапшырмалардын аталыштары	Тапшырма-лардын саны	Максималдык баллдары	5 баллдык системадагы баасы
1-деңгээл	Билүү, түшүнүү, колдонуу	4 суроо	2 балл	«3»
2-деңгээл	Анализ, синтез	3 суроо	4 балл	«4»
3-деңгээл	Баалоо	2 суроо	5 балл	«5»

Деңгээлдик тапшырмалары сурамжылоо сабактан тышкаркы мезгилде **коллоквиум** же **жазма текшерүү иш** катарында уюштурулушу мүмкүн. Бир вариантта 1-деңгээлдеги 4 тапшырма (тест формасында болушу да мүмкүн), 2-деңгээлдеги 3 тапшырма жана 3-деңгээлдеги 2 тапшырма, жалпысынан 9 тапшырма болот. Варианттык тапшырма боюнча билимди баалоо төмөнкүдөй аныкталат:

$1 - \text{варианттагы максималдык балл} = 4 \times 2 + 3 \times 4 + 2 \times 5 = 30 \text{ балл}$

Мисалы, текшерүү үчүн 1-модулдун материалдары боюнча ар бир темадан 1 варианттан турган тапшырмаларды даярдасак, анда ар бир темадан баалоо каражаттарынын фондунда (БКФ) $4 \times 1 + 3 \times 1 + 2 \times 1 = 9$ тапшырма пайда болот. Эгерде 1-модулда 7 тема пландалган болсо, анда БКФ да жалпысынан $7 \times 9 = 63$ тапшырма түзүлгөн болот. Эгерде 2-модулда 8 тема пландалган болсо, анда БКФ га $8 \times 9 = 72$ тапшырма кошулат.

Демек, бир семестр ичинде БКФ дагы деңгээлдик тапшырмалардын саны 135 ке жетет. Ошентип, 1 семестр ичинде 1-деңгээлдеги тапшырмалардын саны – 60 даана, 2-деңгээлдеги тапшырмалардын саны – 45 даана, 3-деңгээлдеги тапшырмалардын саны – 30 даана болот.

Натыйжада 1-модулда коллоквиумдун же жазма текшерүү ишинин жыйынтыгы менен студенттин материалдарды максималдык өздөштүрүү деңгээлине берилүүчү балл 30 баллдан ашпайт: **$AT1 \leq 30$** .

5.13. Жыйынтыктоочу текшерүү (ЖТ)

Студенттердин билими жыйынтыктоочу текшерүүдө 40 балл менен бааланат. Бирок анын 10 баллы студенттердин окуп-үйрөнүүдөгү иш-аракеттерин активдештирүү максатында сыйлык балл катары берилет. Жыйынтыктоочу текшерүү БКФ нын базасы менен компьютердик тестирилөө методу менен алынат жана 30 балл менен бааланат.

Экзамендеги баалоо модулдардын жана жыйынтыктоочу текшерүүнүн арифметикалык орточосу менен сыйлык (С) баллдардын суммасы менен аныкталат:

$$Экз = M1 + M2 + ЖТ + С .$$

С – сыйлык баллдарды берүүнүн үлгүсү 5-тиркемеде көрсөтүлгөн.

6. Студенттердин дисциплина боюнча семестрдеги, окуу жылындагы жана жалпы окуу мөөнөтүндөгү рейтингдерин аныктоо

6.1. Бир адистикте окуган студенттердин курстагы, агымдагы, семестрдеги, окуу жылындагы ж.б. билим деңгээлдерин аныктоо максатында студенттин рейтинги аныкталат.

6.2. Студенттин рейтинги семестр, окуу жылы, жалпы окуу мөөнөтү ичинде топтогон баллдарынын орточо саны аркылуу аныкталат:

$$P = Sб / n,$$

мында Sб – семестрдеги дисциплиналардан топтогон баллдардын суммасы, n – дисциплиналардын саны (окуу жылындагы, жалпы окуу

мөөнөтүндөгү).

6.3. Эгерде дисциплина эки же андан көп семестр окутулса, анда жыйынтык баа семестрлердеги топтогон баллдарынын орточо суммасы аркылуу аныкталат.

6.4. Рейтингдин негизинде ЗЭУнун мыкты студентин аныктаган хитпарад түзүлөт.

6.5. «ЗЭУнун мыкты студенти» ар бир окуу жылдын жыйынтыгы боюнча аныкталат.

Технологиялык картаны түзүүгө көрсөтмөлөр

Модулдук-рейтинг системасында окутууну жумушчу программанын картасын түзүүдөн башталат.

Технологиялык картаны төмөндөкүдөй түзүүгө болот. Аудиториялык саат 30 болгондуктан, модулдун саны 1 ге барабар болот.

Жалпы саат	Ауд. саат	СРС, СРСП	1-модуль (75ч., 30 б.)			Рубежный контроль 1 (М1)	2-модуль (75 ч., 30 б.)			Рубежный контроль 2	Итоговый контроль (ЖТ) (30 б.)				Поощрительный балл (П)	Всего
			Ауд. саат.		СӨАИ		Ауд. саат		СӨАИ		Лекция	Лаборатория	СӨАИ	Итоговый контроль		
			Лекция	Практика			Лекция	Практика								
150	75	75	15	20	35	15	25	40	30	30	45	75	30	10	100	
Баллы			30	30	30	30	30	30	30	30	45	75	30	10		
Итоги модулей			$TK=(Лек+Лаб+СРС)/3,$ $M1=(TK1+TK2+PK1)/3$			$TK=(Лек+Лаб+СРС)/3,$ $M2=(TK3+TK4+PK2)/3$			$ИК=(Лек+Лаб+СРС)/3,$ $Экз=M1+M2+ИК+П$							